

# Kwaliteitsplan BOR

Gemeente Bloemendaal

projectnr. 171922

revisie 3

2 april 2008

## Opdrachtgever

Gemeente Bloemendaal

Postbus 201

2050 AE Overveen

datum vrijgave

02-04-2008

beschrijving revisie 3

Definitief

goedkeuring

T.A.J. Lesscher

vrijgave

G.W. Vis

	Inhoud	Blz.
	Samenvatting	2
1	Inleiding	4
2	Wat is kwaliteit?	5
2.1	Kwaliteitsniveaus	5
3	Verkenning	7
3.1	Ruimtelijke indeling	7
3.2	Huidig budget	8
3.3	Schouw huidige kwaliteit	9
3.4	Vergelijking schouw met huidig beleid	12
4	Kwaliteitskeuze	13
4.1	Workshop	13
4.2	Scenario 1; Huidig budget	14
4.3	Scenario 2; Veilig en functioneel	15
4.4	Scenario 3; Huidige kwaliteit	16
4.5	Scenario 4; Keuze uit workshop	17
4.6	Kort samengevat	19
5	Strategie en aanbevelingen voor de toekomst	21
5.1	Strategie voor middellange en korte termijn	21
5.2	Aanbevelingen voor optimale openbare buitenruimte	22
Bijlage 1 :	Workshop burgers en raad	26
Bijlage 2 :	Structuurelementenkaart	31

## Samenvatting

### Aanleiding

De gemeente Bloemendaal heeft behoefte aan instrumenten om te kunnen sturen op de kwaliteit van de openbare ruimte. Hiertoe is een kwaliteitsplan BOR opgesteld, waarmee de gewenste kwaliteits- of onderhoudsniveaus en de bijbehorende kosten kunnen worden bepaald. De gemeenteraad kan vervolgens kiezen welke kwaliteit op welke plek gewenst is.

### Werkwijze

De openbare ruimte van de gemeente Bloemendaal is ingedeeld in functioneel vergelijkbare gebieden: de structurelementen. Door middel van een representatieve schouw is de huidige kwaliteit in kaart gebracht op 58 plaatsen. Om de beleving van burgers en de gemeenteraad bij het begrip kwaliteit te verifiëren zijn twee workshops gehouden. De huidige budgetten zijn samen met de gemeente in beeld gebracht tijdens de werksessie "prijsjking". Hierna zijn de bevindingen en de meningen vanuit de workshops verwoord in een viertal scenario's. Hieruit dient de gemeenteraad een keuze te maken, zodat haar visie op de kwaliteit van de openbare ruimte voor de komende jaren eenduidig en helder vastligt en de bijbehorende financiële middelen beschikbaar zijn om haar doelstelling in de praktijk te realiseren.

### Verkenning

In september 2007 is op 58 plaatsen de kwaliteit van de openbare ruimte gemeten. De kwaliteit van de openbare ruimte is gemiddeld Basis, ze varieert van Basis tot Hoog. Bij verzorging en verharding komen plaatselijk plekken met een Laag niveau voor. Deze zijn voornamelijk aanwezig in Bloemendaal aan Zee. De technische staat van meubilair scoort een Hoog niveau. Dit wordt vooral behaald in het centrum en langs doorgaande wegen. De meeste Basisniveaus worden behaald binnen groen. Over het algemeen is Bloemendaal een schone gemeente, vooral in de cultuurparken en langs doorgaande wegen wordt weinig vuil aangetroffen. De overige elementen behalen binnen alle structurelementen gemiddeld een Basisniveau. Van het onderdeel verkenning is een aparte rapportage opgesteld met de titel: Bloemendaal BOR, Verkenning: huidige situatie in beeld. Voor een exact overzicht van de Verkenning verwijzen we u graag naar deze rapportage.

### Scenario's

Naar aanleiding van de workshops met de ambtelijke werkgroep, raad en burgers is vervolgens een viertal scenario's uitgewerkt waarin de gewenste kwaliteit gekoppeld aan de zogenaamde structurelementen is weergegeven. Voor elk scenario zijn de bijbehorende kostenconsequenties in beeld gebracht voor zowel de technische staat als de verzorging van de openbare ruimte. De kosten zijn voor instandhouding van het kwaliteitsniveau. De kosten om te komen van huidig naar gewenst niveau zijn derhalve niet meegenomen binnen deze opdracht.

- Scenario 1: Huidig budget (alle elementen op een Zeer laag tot Hoog niveau);
- Scenario 2: Veilig en functioneel (alle elementen per structurelement op een Basis niveau);
- Scenario 3: Huidige kwaliteit (alle elementen op een Basis tot Hoog niveau);
- Scenario 4: Keuze uit workshops (Hoog niveau als uitgangspunt, met enkele Basis niveaus in woonwijk en binnen verhardingen).

### Financiën

De financiële uitwerking van de vier scenario's geeft aan dat het huidige beschikbare budget ontoereikend is om de openbare ruimte minimaal op het kwaliteitsniveau Basis te kunnen onderhouden en te verzorgen. Voor de genoemde scenario's dient er jaarlijks het navolgende budget beschikbaar te zijn:

- Scenario 1: € 2.000.000,-
- Scenario 2: € 2.200.000,-
- Scenario 3: € 2.300.000,-
- Scenario 4: € 2.500.000,-

Ten opzichte van het huidige budget is het volgende extra budget nodig:

- Scenario 1: € 100.000,-
- Scenario 2: € 300.000,-
- Scenario 3: € 400.000,-
- Scenario 4: € 600.000,-

# 1 Inleiding



## Aanleiding

De gemeente Bloemendaal heeft behoefte aan instrumenten om te kunnen sturen op de kwaliteit van het beheer van de openbare ruimte voor de onderdelen verharding, groen, meubilair en verzorging. Hiertoe is dit kwaliteitsplan BOR opgesteld, waarmee de gewenste kwaliteits-/onderhoudsniveaus en de bijbehorende kosten kunnen worden bepaald. De gemeenteraad kan vervolgens kiezen welke kwaliteit op welke plek gewenst is.

In dit plan worden de ambities voor het beheer en onderhoud gekozen, beschreven en geïllustreerd. De keuzes voor het beheer van de openbare ruimte worden hiermee vastgelegd. Het plan biedt de gemeente houvast om de openbare ruimte volgens bepaalde richtlijnen te beheren.

## Afbakening

Dit project is gericht op de beheerkwaliteit van:

- verharding;
- groen;
- meubilair;
- verzorging.

## Proces

In de figuur links is weergegeven welke processtappen gehanteerd zijn bij de totstandkoming van dit kwaliteitsplan. Bij de start van het project is de openbare ruimte ingedeeld in functioneel vergelijkbare gebieden: de structurelementen. Tijdens de verkenning is de huidige kwaliteit door middel van een representatieve schouw gemeten. De huidige budgetten zijn samen met de gemeente in beeld gebracht tijdens een werksessie prijsijking. In een richtinggevende workshop is samen met burgers, ambtenaren en raadsleden een kwaliteitsdiscussie gevoerd over de gewenste kwaliteit. Tenslotte zijn de uitkomsten gebundeld in het 'kwaliteitsplan BOR'.

## Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een korte beschrijving gegeven van begrippen als kwaliteit en beheer. In hoofdstuk 3 wordt de huidige kwaliteit van de openbare ruimte per onderdeel beschreven en verduidelijkt met foto's. In hoofdstuk 4 zijn de scenario's beschreven met een onderbouwing van de benodigde financiële middelen. Bijlage 1 geeft een samenvatting van de workshop met bewoners en raadsleden van 14 februari 2008. In bijlage 2 is de structurelementenkaart vergroot weergegeven.

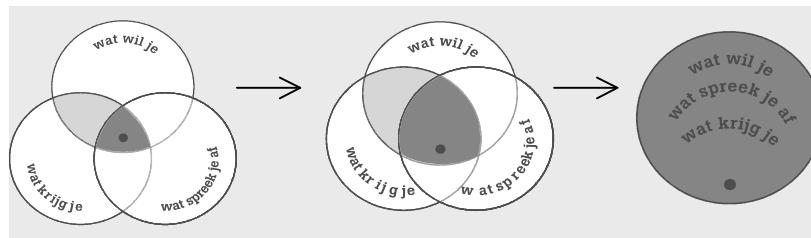


## 2 Wat is kwaliteit?

Bij beschrijvingen in termen van 'kwaliteit' is het belangrijk dat iedereen hetzelfde beeld voor ogen heeft. Begrippen moeten éénduidig en op een, voor alle partijen, begrijpelijke manier zijn vastgelegd. Om deze reden wordt het begrip kwaliteit ontleend in een aantal kwaliteitskenmerken. De volgende kwaliteitskenmerken kunnen worden beïnvloed door beheer:

- Technische staat: is een kwaliteitskenmerk waarmee de technische of vakkundige eisen die gesteld worden aan verharding, groen en meubilair worden aangegeven.
- Verzorgingsgraad: is een kwaliteitskenmerk waarmee de eisen voor schoonheid en netheid worden aangegeven. Dit wordt bijvoorbeeld uitgedrukt in eisen over de toegestane hoeveelheden onkruid, zwerfvuil, etc.

Daarnaast wordt de kwaliteit beïnvloed door diverse andere aspecten, zoals functionaliteit, herkenbaarheid, representativiteit.



### 2.1 Kwaliteitsniveaus

Bij het duurzaam instandhouden van de buitenruimte geldt als belangrijk uitgangspunt dat het beheer er op gericht moet zijn de kwaliteit van de oorspronkelijke inrichting op een vooraf bepaald niveau te handhaven. Daarvoor is het nodig het gewenste kwaliteitsniveau te beschrijven.

De eisen, die aan de kwaliteit worden gesteld, zijn niet voor elk deel van de openbare ruimte hetzelfde. De kwaliteitskeuze hoeft dan ook niet overal gelijk te zijn. Zo heeft een centrumlocatie doorgaans een representatieve uitstraling, waardoor er intensiever wordt onderhouden. Om een keuze per type gebied mogelijk te maken, wordt de openbare ruimte verdeeld in structurelementen. Zie hiervoor hoofdstuk 3.

Zoals uit het voorgaande duidelijk zal zijn, is het kwaliteitsniveau een aanduiding voor de ambitie op een bepaalde plek. Ofwel de resultante van gebruiksdruk en onderhoudsinspanningen (bij een hoge gebruiksdruk is méér onderhoudsinspanning nodig om dezelfde kwaliteit te bereiken) in een structurelement. Er worden vijf kwaliteitsniveaus onderscheiden: Zeer hoog, Hoog, Basis, Laag en Zeer laag.



Deze niveaus zijn uitgebreid en nauwkeurig beschreven in de kwaliteitscatalogus van Oranjewoud. Onderliggende normen zijn afkomstig van landelijke instituten, zoals het CROW (Centrum voor Regelgeving Onderhoud Wegen) en NL-schoon (Stichting Nederland Schoon). Het middelste niveau Basis, als voorbeeld, is het niveau waarmee duurzame instandhouding wordt gegarandeerd. Onderhoud op dit niveau geeft een voor velen acceptabel beeld. Bij een niveau lager dan Basis bestaan risico's van kapitaalvernietiging, is er kans op schadeclaims, en wordt de beleving van de openbare ruimte als niet-acceptabel ervaren.

### 3 Verkenning

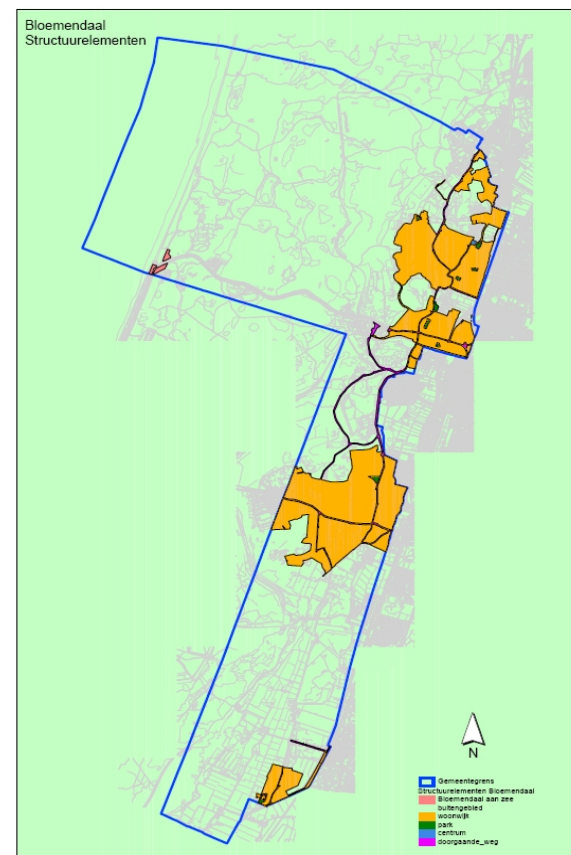
Oranjewoud heeft in september 2007 een schouw uitgevoerd om de huidige kwaliteit van de openbare ruimte in de gemeente Bloemendaal vast te kunnen stellen.

De kwaliteit werd hierbij gemeten volgens de BOR-systematiek van Oranjewoud<sup>1</sup>. Hierbij is tijdens een representatieve steekproef op 58 plaatsen de kwaliteit gemeten. De schouwlocaties zijn in samenwerking met de gemeente Bloemendaal en Oranjewoud representatief verspreid over de gemeente.

Dit hoofdstuk beschrijft de resultaten van de schouw. In paragraaf 3.1 wordt de ruimtelijke indeling in structurelementen beschreven. In paragraaf 3.2 wordt het huidige budget weergegeven. In paragraaf 3.3 wordt een beeld geschetst van de huidige kwaliteit in de gehele gemeente. Paragraaf 3.4 vergelijkt de schouw met het beleid. Een uitgebreide bevinding van het onderdeel verkenning is te lezen in het rapport: Bloemendaal BOR, Verkenning: huidige situatie in beeld. Het rapport is voorafgaand aan dit kwaliteitsplan geschreven.

#### 3.1 Ruimtelijke indeling

De openbare ruimte is in verschillende type gebieden te verdelen die we structurelementen noemen. In het onderstaande kaartje is aangegeven waar deze verschillende gebieden te vinden zijn. In bijlage 2 is de structurelementenkaart vergroot weergegeven.



##### Centrum

Functie: winkelen en verblijven. Hieronder vallen winkelvoorzieningen op gemeentelijk- en wijkniveau.

##### Woonwijk

Functie: wonen en verblijven. De integrale openbare ruimte rondom centrum (verharding, groen etc.).

##### Cultuurpark

Functie: verblijven. Hieronder vallen alle parken in de kernen, met uitzondering van de bosparken.

##### Doorgaande wegen

Functie: routing tussen kernen. Deze wegen lopen zowel in de bebouwde kom als buiten de bebouwde kom in zijn in beheer bij de gemeente.

##### Bloemendaal aan Zee

Functie: verblijven en ontspannen. Hieronder valt de Boulevard in Bloemendaal aan Zee.

1. BOR = Beheer Openbare Ruimte; de BOR-systematiek is een instrument dat het proces van keuzes ondersteunt: keuzes over de relatie tussen kwaliteit en kosten, in een voor ieder begrijpelijke taal.



Bij het toekennen van structurelementen wordt primair onderscheid gemaakt in functies als wonen, werken, winkelen en verkeer in de gemeente. Zo wordt het mogelijk om het beheer goed af te stemmen op de functie van het gebied. Het niveau van beheren hoeft niet overal gelijk te zijn. Om deze redenen zijn binnen de gemeente Bloemendaal 5 gebieden benoemd (zie blz. 7) die door de kenmerkende functie en gebruikswaarde van elkaar verschillen.

### 3.2 Huidig budget

In de tabel linksonder is aangegeven hoeveel budget er op dit moment (begroting 2008) beschikbaar is voor planmatig onderhoud (technische staat en verzorging). In de huidige begroting is er moeilijk onderscheid te maken tussen technisch en verzorgend onderhoud. In de tabel linksonder is dit onderscheid echter wel zoveel mogelijk gemaakt. Deze toedeling is gebaseerd op de toedeling in de rekenmethode van GBI/Crystal.

Met reiniging wordt reiniging van verharding, groen en meubilair bedoeld.

Het totaalbedrag technisch onderhoud en verzorging bedraagt vanuit de begroting € 1.855.000. Dit is jaarlijks beschikbaar voor het totaal areaal (tabel rechtsonder) beheer en onderhoud van de openbare ruimte.

Dit bedrag levert de huidige kwaliteit op van gemiddeld een Basis niveau met uitzondering van verhardingen. Met het budget voor verharding valt een niveau van onder Zeer laag te behalen. De rekenmethode van GBI/Crystal geeft aan dat er geld tekort is voor instandhouding van het huidige kwaliteitsniveau.

Door de relatief grote investeringen die de afgelopen 10 jaar zijn gedaan in groot wegenonderhoud (ongeveer € 2 miljoen) en grondwaterbeheersplannen (€ 6,5 miljoen) is de huidige kwaliteit hoger dan op grond van het beschikbare budget te verwachten is.

Technisch		Rijbaan	575463 m2
Verharding	€ 560.000	Fietspad	105020 m2
Groen	€ 327.000	Voetpad	268155 m2
Meubilair	€ 332.000	Overig	111426 m2
	<b>€ 1.219.000</b>		
Verzorging		Bomen	8389 stuks
Reiniging	€ 636.000	Heesters	55929 m2
	<b>€ 636.000</b>	Hagen	5051 stuks
		Bodem.	9427 m2
		Wisselperk	939 m2
		Gazon	113941 m2
		Bermen	257616 m2
		Bosplantsoen	101699 m2
Totaal	<b>€ 1.855.000</b>	Banken	450 stuks
		Hekwerken	40000 m1
		Bebording	3052 stuks
		Lichtmast	3453 stuks
		Armatuur	3590 stuks
		Bruggen beton	7 stuks
		Bruggen hout	11 stuks
		Zwerfafval verh.	1097975 m2
		Zwerfafval groen	539551 m2
		Onkruid verh.	1637526 m2
		Onkruid groen	167994 m2
		Afvalbakken	366 stuks

### 3.3 Schouw huidige kwaliteit

Oranjewoud heeft in september 2007 een schouw uitgevoerd waarbij de huidige kwaliteit van de openbare ruimte in de gemeente Bloemendaal is gemeten. Hierbij is op 58 plaatsen de kwaliteit gemeten. De locaties waar gemeten is, zijn verspreid over de verschillende structurelementen in de gemeente Bloemendaal. Begraafplaatsen, sportvelden, buitengebied en bossparken zijn buiten deze schouw gelaten.

In deze paragraaf wordt eerst een totaalbeeld gegeven van de kwaliteit van de openbare ruimte. Hierna wordt er verder ingezoomd op de verschillende onderdelen van de openbare ruimte (verharding, groen, meubilair en verzorging).

	Centra	Hoofdwegen	Groengebied	Woongebied	Boulevard
Verharding	basis	basis	basis	basis	laag
Groen	basis	basis	hoog	basis	n.v.t
Meubilair	hoog	hoog	basis	hoog	laag
Verzorging	basis	basis	hoog	basis	laag

De figuur geeft de conclusie weer van de schouw.  
(Geel=basis, groen=hoog en oranje=laag niveau).

#### Totaalbeeld

- In groengebied (cultuurparken) wordt voor groen en verzorging Hoog behaald;
- In centra en hoofdwegen wordt voor meubilair Hoog behaald;
- De meeste Basisniveaus worden behaald binnen groen;
- In groengebieden en langs doorgaande wegen komt relatief het minste vuil voor;
- Boulevard (Bloemendaal aan Zee) scoort het laagst met betrekking tot vuil;
- De boulevard behaalt voor meubilair en verharding een Laag niveau;
- Groen scoort het meest constant en kent als enige geen niveau Laag;
- Gemiddeld wordt in de gemeente Bloemendaal een Basis niveau behaald.

De lage score van Boulevard valt te verklaren doordat de schouw heeft plaatsgevonden voor aanvang van de reconstructie.





De resultaten van de schouw kunnen ook worden uitgedrukt in rapportcijfers:



	Verzorging	Verharding	Groen	Meubilair
Centrum	7,3	6,5	7,0	7,8
Woonwijk	6,3	6,3	6,2	7,6
Cultuurpark	7,6	7,3	8,0	6,4
Doorgaande wegen	6,3	6,8	6,8	7,7
Bloemendaal aan Zee	4,0	5,3	nvt	5,3
Totaalindruk	6,4	6,5	6,7	7,4

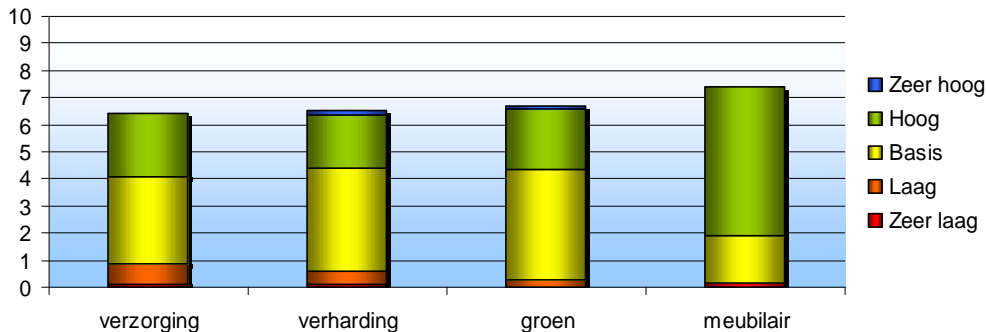


### Indruk verharding, groen, meubilair en verzorging

Voor alle aspecten ligt het zwaartepunt van de scores op een Basisniveau. Dat wil zeggen: de omgeving is redelijk onderhouden. Incidenteel is er een kleine achterstand in het beheer, maar dit is niet storend.

Onderstaande tabel geeft het resultaat van de schouw weer:

Totaal gemeente Bloemendaal 2007



In de onderstaande tabel zijn de behaalde schouwresultaten per niveau in procenten weergegeven. Daarnaast is per onderdeel een rapportcijfer weergegeven en het aantal locaties (van de 58) waarop het onderdeel geschouwd is.



	Rapportcijfer	Locaties	Zeer hoog	Hoog	Basis	Laag	Zeer laag
Verzorging	6,4	58	0%	36%	50%	12%	2%
Verharding	6,5	56	2%	30%	59%	7%	2%
Groen	6,7	51	2%	33%	61%	4%	0%
Meubilair	7,4	58	0%	74%	24%	0%	2%



### Verzorging algemeen



De verzorging scoort gemiddeld een 6,4. Het zwaartepunt van de scores ligt bij Basis (50%) en Hoog (36%). Dit beeld geeft weer dat een groot deel van de openbare ruimte goed onderhouden is en dat er weinig zwerfvuil, ongewenste kruiden, graffiti en beplakking aanwezig is in het straatbeeld. Het deel dat Basis scoort, ziet er redelijk verzorgd uit. Er komen enige ongewenste kruiden in het groen/verharding of zwerfvuil voor. Dit speelt met name in woonwijken en doorgaande wegen en in een beperkte mate in centra en cultuurparken. In de beleving komt niet naar voren dat de openbare ruimte erg vuil of onvoldoende onderhouden is.

Deze Basiskwaliteit is een gemiddelde. Bij het merendeel van de items is er ook een groot deel met een kwaliteitsniveau Hoog. Dit houdt in dat de omgeving er voor dat item schoon en netjes uitziet, het heeft op korte termijn nog geen onderhoud nodig. De meeste items hebben tevens een aandeel met het kwaliteitsniveau Laag of Zeer laag. Dit speelt met name bij de onderdelen natuurlijk vuil op verharding en vulling afvalbakken en in mindere mate bij onkruid in groen en graffiti op gemeentelijke eigendommen.



### Technische staat verhardingen

Het aspect algemene indruk van de asfaltverharding en de elementenverharding scoort respectievelijk een 6,8 (Basis) en een 6,8 (Basis). Ongeveer 59% van de locaties behaalt een kwaliteitsniveau Basis. Dit betekent dat de wegen er verouderd/gebruikt uit zien en binnen vijf jaar in aanmerking komen voor onderhoud. Binnen de onderdelen asfaltverharding en elementenverharding bevinden respectievelijk 10% en 4% van de locaties zich op een Laag niveau. Binnen asfaltverharding scores voetpaden Laag (rapportcijfer 4,5). Er is geen wegininspectie bij deze meting betrokken.



### Technische staat groen

Het aspect algemene indruk voor het aspect groen scoort een Basis niveau (rapportcijfer 6,7). De verschillende items scoren voor 61% Basis en voor 33% Hoog. Het aandeel Laag (4%) zorgt er echter voor dat de algemene indruk iets naar beneden wordt gehaald. Voornamelijk zorgt het item bermen hiervoor. De aspecten maaibeeld en volledigheid laten hier te wensen over. Zeer lage niveaus komen bij het onderdeel groen niet voor.



### Technische staat meubilair

Een meerderheid van de locaties scoort Hoog (74%). De items vuil/aanslag op verlichting en beschadiging aan borden zorgen voor scores van Zeer laag, waardoor het gemiddelde net geen niveau Hoog behaalt. De algemene indruk van lichtmasten scoort een 7,8 en scoort daarmee het hoogste. Dit betekent dat deze items een goed verzorgde en goed onderhouden, schone indruk geven.



Voor nadere schouwdetails met betrekking tot verharding, groen, meubilair en verzorging en per structurelement wordt verwezen naar het rapport Bloemendaal BOR, Verkenning: huidige situatie in beeld.

### 3.4 Vergelijking schouw met huidig beleid

De gemeente Bloemendaal heeft in diverse beleidstukken haar visie op de openbare ruimte opgenomen. In hoeverre sluiten de schouwresultaten aan op de beleidswensen?

- Asfaltverharding dient gemiddeld van een Hoog niveau te zijn. Uit de schouw blijkt voor asfaltverharding een niveau Basis te worden gehaald (bron: Wegbeheer 1996-2005);
- Een representatief en sterk onderhoudsintensief karakter moet voorbehouden zijn aan specifieke situaties zoals dorpspleintjes, winkelstraten en bij de openbare gebouwen. Hier dient het niveau Hoog te zijn. Uit de schouw blijkt dat het centrum een Basis tot Hoog niveau behaalt (bron: Groenbeleidsplan 1996);
- De aanpak van zwerfafval dient gemiddeld een Hoog niveau te behalen. Uit de schouw blijkt dat zwerfvuil gemiddeld een Hoog niveau behaalt (bron: Plan van aanpak zwerfafval 2006);
- De gemiddelde bewoner ziet een schoonheidsgraad gewenst op Hoog-Basis. Uit de schouw blijkt dat dit niveau wordt behaald (bron: Plan van aanpak zwerfafval 2006);
- Fietspaden en voetpaden dienen een niveau Hoog te behalen. Voor de overige wegtypen is een Basis niveau wenselijk. De schouw resulteert in een Hoog niveau voor fietspaden en een Basis niveau voor voetpaden. Rijbanen behaalt in de schouw een Basis-Hoog niveau (bron: Programmabegroting 2007);
- Groen dient een Basis niveau te behalen. In de schouw behaalt groen een Basis niveau (bron: Programmabegroting 2007).



## 4 Kwaliteitskeuze

Er zijn verschillende manieren om met de kwaliteit van verhardingen, groen en meubilair in de gemeente Bloemendaal om te gaan. Dit is afhankelijk van het ambitieniveau dat wordt gekozen. Een verschil in de ambitie betekent een verschil in kosten en dus budgetten die jaarlijks nodig zijn om de ambitie voor de scenario's in stand te houden. Dat betekent niet dat men vanaf nu automatisch op het ambitieniveau uitkomt. Er zijn investeringen nodig om van huidig- naar ambitieniveau te komen.

### Scenario's voor raadskeuze

Centraal in dit plan staat de vraag: welke ambities heeft de gemeente Bloemendaal voor de kwaliteit van de openbare ruimte? De keuze van welke kwaliteit op welke plek wordt door de raad gemaakt. Voor een beter inzicht in de consequenties zijn de volgende vier scenario's beschreven:

1. Huidig budget;
2. Veilig en functioneel;
3. Huidige kwaliteit;
4. Keuze uit workshop.

In dit hoofdstuk is een viertal scenario's uitgewerkt. Elk scenario is kort en bondig beschreven en beeldend gemaakt in de vorm van een 'vlaggentabel'.

### 4.1 Workshop

Input voor de scenario's vormt de workshop die op 14 februari 2008 heeft plaatsgevonden. Deze workshop was gericht op het verkrijgen van richtinggevende uitgangspunten van burgers, raadsleden en ambtelijke werkgroep voor de gewenste kwaliteit. In bijlage 1 is een uitgebreide beschrijving van het workshopresultaat te vinden. Tijdens deze workshop is samen met burgers en raad nagedacht en gediscussieerd over de 'gewenste' kwaliteit voor de openbare ruimte in de gemeente Bloemendaal. De eerste opdracht bestond uit het aangeven van gewenste kwaliteitsniveaus voor onderhoud. Welke kwaliteit wil ik waar, en waarom? Tijdens de tweede opdracht werd er gediscussieerd over de bij de kwaliteit behorende kosten.

### Kapitaalvernietiging

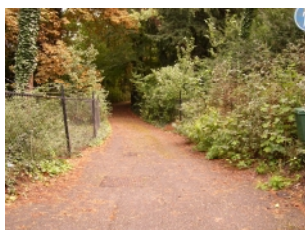
Bij wegonderhoud op Basis niveau wordt gedurende de levensduur van een weg een aantal onderhoudsmaatregelen gepland, verschillend in aard en omvang. De totale kosten gedeeld door de levensduur (cyclus) = jaarkosten. Onderhoud op een Laag niveau betekent dat deze onderhoudscyclus wordt opgerekt. Gevolg kan zijn dat relatief kleine onderhoudsmaatregelen te laat kunnen worden uitgevoerd, waardoor de schade aan de weg zo groot is geworden dat er maatregelen noodzakelijk zijn die meer kosten.

Voorafgaand aan de workshop van 14 februari 2008 heeft een eerste workshop plaatsgevonden in juni 2007 om de subjectieve beleving van kwaliteit door burgers en raad te achterhalen. In de workshop van 14 februari 2008 is uitgelegd wat de verschillende kwaliteitsniveaus inhouden en welke gevolgen ze hebben. Bijvoorbeeld het kiezen voor een Laag niveau betekent dat er een kortere afschrijvingsperiode aanwezig is en dat kapitaalvernietiging optreedt.

## 4.2 Scenario 1; Huidig budget

### Achtergrond

Het kwaliteitsprofiel van dit scenario is gebaseerd op het beschikbare budget zoals beschreven in paragraaf 3.2 huidig budget.



### Kwaliteit

Tijdens de workshop kwam regelmatig de vraag naar voren: "Wat hebben we nu beschikbaar voor het onderhoud van de openbare ruimte en wat voor kwaliteit levert dit op?" Dit scenario beschrijft welke kwaliteit bij doorzetting van het huidige budget te behalen is. De huidige kwaliteit wordt niet alleen bepaald door het budget dat nu, op dit moment, beschikbaar is. Wat in het verleden is geïnvesteerd heeft wel degelijk invloed op de huidige kwaliteit. Het budget dat beschikbaar is voor dagelijks onderhoud is € 1.855.000. Als wordt uitgegaan van het huidige jaarlijkse budget, kan binnen alle structurelementen alles gemiddeld op een Zeer laag tot Hoog niveau worden onderhouden.

### Technisch onderhoud

- Meubilair gemiddeld Hoog;
- Groen gemiddeld Basis;
- Verharding gemiddeld Zeer laag;
- Veiligheidsrisico's bij verharding;
- Kapitaalvernietiging bij verharding;
- Een Zeer laag tot Hoog niveau, waardoor een minder eenduidig beeld ontstaat.

### Verzorgend onderhoud

- Algemeen beeld Basis, met uitschieters naar Hoog (redelijk schoon);
- Onkruidgroei en zwerfvuil op bepaalde locaties her en der aanwezig.

Verharding Totaal Verharding: € 701.000

Groen Totaal Groen: € 327.000

Meubilair Totaal Meubilair: € 333.000

Verzorging Totaal Verzorging: € 637.000

Overzicht Totaal generaal: € 1.997.000

	Centra	Hoofdwegen	Groengebied	Woongebied	Boulevard	
Verharding	€ 10.000	€ 191.000	€ 2.000	€ 492.000	€ 6.000	€ 701.000
Groen	€ 2.000	€ 81.000	€ 77.000	€ 167.000	€ 0	€ 327.000
Meubilair	€ 7.000	€ 74.000	€ 31.000	€ 218.000	€ 3.000	€ 333.000
Verzorging	€ 7.000	€ 92.000	€ 66.000	€ 468.000	€ 4.000	€ 637.000
	€ 26.000	€ 439.000	€ 175.000	€ 1.346.000	€ 12.000	

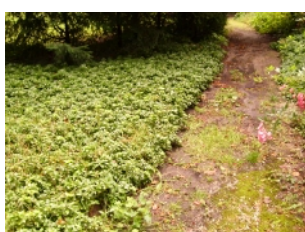
### Kosten

Om de in dit scenario voorgestelde kwaliteit in stand te houden, is een jaarlijks budget van circa € 2.000.000 benodigd. Dit is circa € 100.000 meer dan er op dit moment (begroting 2008) beschikbaar is. Voor verharding is € 560.000 beschikbaar ten opzichte van € 701.000 in dit scenario. Dat betekent dat binnen het huidige budget de verharding zelfs nog niet op een Zeer laag niveau onderhouden kan worden. Doorzetten van het huidige budget kan, maar op termijn zal de verharding niet op tijd vervangen kunnen worden, met als gevolg kapitaalvernietiging. Bij het uitblijven van financiële middelen bij verharding zal de kwaliteit achterblijven.

## 4.3 Scenario 2; Veilig en functioneel

### Achtergrond

Dit scenario heeft als input alle onderdelen op een basis niveau.



### Kwaliteit

Tijdens de workshop kwam nadrukkelijk naar voren dat een Lage kwaliteit niet gewenst is. Dit is als uitgangspunt genomen voor dit scenario. Gemiddeld is de kwaliteit van de openbare ruimte dan ook minimaal Basis gewenst. Dit scenario kenmerkt een eenduidige, uniforme kwaliteit. Bij dit scenario wordt uitgegaan van een minimale kwaliteit waarbij er geen concessies worden gedaan aan de veiligheid. Veiligheidsrisico's komen minder vaak voor. Er is geen onderscheid in verschillende gebieden aanwezig. Met een Basisniveau zal er gemiddeld een kwaliteit te zien zijn van boven het ingrijpmoment voor renovatie of vervanging.

### Technisch onderhoud

- Verharding, groen en meubilair alle Basis;
- Geen veiligheidsrisico's;
- Geen kapitaalvernietiging;
- Een eenduidig of uniform beeld;
- Geen 'pareltjes' in de openbare ruimte.

### Verzorgend onderhoud

- Algemeen beeld Basis (redelijk schoon);
- Onkruidgroei en zwerfvuil enigszins aanwezig.

<b>Verharding</b>	<b>Totaal Verharding: € 974.000</b> □					
<b>Groen</b>	<b>Totaal Groen: € 303.000</b> □					
<b>Meubilair</b>	<b>Totaal Meubilair: € 264.000</b> □					
<b>Verzorging</b>	<b>Totaal Verzorging: € 612.000</b> □					
<b>Overzicht</b>	<b>Totaal generaal: € 2.153.000</b> –					
	Centra	Hoofdwegen	Groengebied	Woongebied	Boulevard	
<b>Verharding</b>	€ 13.000	€ 275.000	€ 2.000	€ 676.000	€ 8.000	€ 974.000
<b>Groen</b>	€ 2.000	€ 81.000	€ 53.000	€ 167.000	€ 0	€ 303.000
<b>Meubilair</b>	€ 5.000	€ 58.000	€ 31.000	€ 167.000	€ 3.000	€ 264.000
<b>Verzorging</b>	€ 7.000	€ 92.000	€ 41.000	€ 468.000	€ 4.000	€ 612.000
	€ 28.000	€ 506.000	€ 127.000	€ 1.478.000	€ 14.000	

### Kosten

Om de in dit scenario voorgestelde kwaliteit in stand te houden, is een jaarlijks budget van circa € 2.200.000 benodigd. Dit is € 300.000 meer dan er op dit moment (begroting 2008) beschikbaar is. Binnen dit scenario komt een Laag kwaliteitsniveau niet meer voor. De noodzaak tot herinvesteren om onder andere het visuele verval te stoppen blijft onverkort aanwezig. Met dit scenario is er geen sprake meer van kapitaalvernietiging en zijn alle aspecten minimaal veilig en functioneel. Het doorzetten van € 300.000 extra budget betekent instandhouding op Basis niveau en dat alle elementen op lange termijn langzaam afgeschreven zullen zijn. Dat betekent dat voor alle elementen nu al jaarlijks gespaard dient te worden voor renovatie en vervanging.



## 4.4 Scenario 3; Huidige kwaliteit

### Achtergrond

Het kwaliteitsprofiel van dit scenario is ontleend aan de schouw van 2007.

### Kwaliteit

Dit scenario beschrijft welke budgetten noodzakelijk zijn bij voortzetting van de huidige kwaliteit. De huidige kwaliteit wordt niet alleen bepaald door het budget dat nu beschikbaar is. Wat in het verleden is geïnvesteerd heeft wel degelijk invloed op de huidige kwaliteit. Binnen dit scenario kan binnen alle structurelementen alles gemiddeld op een Basis tot Hoog niveau worden onderhouden, zoals nu buiten is geconstateerd.

### Technisch onderhoud

- Meubilair gemiddeld Hoog;
- Verharding en groen gemiddeld Basis;
- Geen veiligheidsrisico's;
- Geen kapitaalvernietiging;
- Een Basis tot Hoog kwaliteitsniveau, waardoor een minder eenduidig beeld ontstaat.

### Verzorgend onderhoud

- Algemeen beeld Basis, met uitschieters naar Hoog (redelijk schoon);
- Onkruidgroei en zwerfvuil op bepaalde locaties her en der aanwezig.



Verharding

Totaal Verharding: € 974.000 □

Groen

Totaal Groen: € 327.000 □

Meubilair

Totaal Meubilair: € 333.000 □

Verzorging

Totaal Verzorging: € 637.000 □

Overzicht

Totaal generaal: € 2.271.000 –

	Centra	Hoofdwegen	Groengebied	Woongebied	Boulevard	
Verharding	€ 13.000	€ 275.000	€ 2.000	€ 676.000	€ 8.000	€ 974.000
Groen	€ 2.000	€ 81.000	€ 77.000	€ 167.000	€ 0	€ 327.000
Meubilair	€ 7.000	€ 74.000	€ 31.000	€ 218.000	€ 3.000	€ 333.000
Verzorging	€ 7.000	€ 92.000	€ 66.000	€ 468.000	€ 4.000	€ 637.000
	€ 29.000	€ 523.000	€ 176.000	€ 1.529.000	€ 14.000	

### Kosten

Om de in dit scenario voorgestelde kwaliteit in stand te houden, is een jaarlijks budget van circa € 2.300.000 benodigd. Dit is circa € 400.000 meer dan er op dit moment (begroting 2008) beschikbaar is. Kiezen voor de huidige kwaliteit betekent dat voor verharding ongeveer € 400.000 extra gereserveerd dient te worden (€ 974.000 i.p.v. € 560.000) ten opzichte van de het huidige budget in de begroting.

## 4.5 Scenario 4; Keuze uit workshop

### Achtergrond

Dit scenario heeft als input de uitkomsten van de workshop 'Kiezen voor kwaliteit' in februari 2008.



### Kwaliteit

De keuzes die tijdens de workshop door de 3 verschillende groepen zijn gemaakt variëren sterk. De groep die de hoogste ambitie heeft neergelegd kwam uit op een Hoge kwaliteit voor de gehele openbare ruimte. De groep die de laagste ambitie heeft neergelegd, legde de nadruk op het centrumgebied en de boulevard door hier te kiezen voor een Hoge kwaliteit en koos voor de overige gebieden een Basiskwaliteit. In dit scenario wordt een gemiddelde keuze van de verschillende groepen voorgelegd. Zo kozen de verschillende groepen voor minimaal Hoog en de nadruk lag op het centrumgebied en de boulevard. Binnen verharding en woongebied zou de kwaliteit op een Basisniveau kunnen. Groen is typisch voor gemeente Bloemendaal en zou te allen tijde van een Hoog niveau moeten zijn.

### Technisch onderhoud

- Verharding, groen en meubilair in centrum en boulevard Hoog;
- Verharding in hoofdwegen, groengebied en woongebied Basis;
- Meubilair in woongebied Basis;
- Geen veiligheidsrisico's en kapitaalvernietiging;
- Een basis tot hoog (goed) niet eenduidig of uniform beeld;
- 'Pareltjes' in centrum en boulevard.

### Verzorgend onderhoud

- Verzorging in centrum, hoofdwegen, groengebied en boulevard Hoog;
- Verzorging in woongebied Basis;
- Overig over het algemeen schoon (Hoog);
- Onkruidgroei en zwerfvuil bijna niet aanwezig.

<b>Verharding</b>	<b>Totaal Verharding: € 979.000</b> <input type="checkbox"/>					
<b>Groen</b>	<b>Totaal Groen: € 445.000</b> <input type="checkbox"/>					
<b>Meubilair</b>	<b>Totaal Meubilair: € 286.000</b> <input type="checkbox"/>					
<b>Verzorging</b>	<b>Totaal Verzorging: € 698.000</b> <input type="checkbox"/>					
<b>Overzicht</b>	<b>Totaal generaal: € 2.408.000</b> <input type="checkbox"/>					
	Centra	Hoofdwegen	Groengebied	Woongebied	Boulevard	
Verharding	€ 16.000	€ 275.000	€ 2.000	€ 676.000	€ 9.000	€ 979.000
Groen	€ 3.000	€ 115.000	€ 77.000	€ 251.000	€ 0	€ 445.000
Meubilair	€ 7.000	€ 74.000	€ 34.000	€ 167.000	€ 4.000	€ 286.000
Verzorging	€ 12.000	€ 146.000	€ 66.000	€ 468.000	€ 6.000	€ 698.000
	€ 37.000	€ 611.000	€ 179.000	€ 1.563.000	€ 19.000	

### Kosten

Om de in dit scenario voorgestelde kwaliteit in stand te houden, is een jaarlijks budget van circa € 2.400.000 benodigd. Dit is € 500.000 méér dan er op dit moment (begroting 2008) beschikbaar is. Met dit scenario is er totaal geen sprake meer van kapitaalvernietiging en zijn alle aspecten heel, veilig en schoon. Voornamelijk in centrum en boulevard zal met dit scenario de duurzaamheid en veiligheid verhoogd worden. Binnen de overige structurelementen zorgt het Hoog tot Basis niveau tevens voor een duurzaam en veilig beeld.

Naast ambitiekeuzes voor verharding, groen, meubilair en verzorging is daarnaast nog specifiek gekozen voor een onderverdeling binnen verharding. Het benodigde budget van € 979.000 voor verhardingen, zoals weergegeven in de tabel op blz. 15 is als volgt uitgesplitst over de onderdelen:

Rijbanen	Totaal Rijbanen: € 605.000 □					
Fietspaden	Totaal Fietspaden: € 101.000 □					
Voetpaden	Totaal Voetpaden: € 193.000 □					
Parkeerstroken/overig	Totaal Parkeerstroken/overig: € 80.000 □					
<b>Overzicht</b>	<b>Totaal generaal: € 979.000 –</b>					
	Centra	Hoofdwegen	Groengebied	Woongebied	Boulevard	
Rijbanen	€ 8.000	€ 180.000	€ 1.000	€ 415.000	€ 1.000	€ 605.000
Fietspaden	€ 2.000	€ 49.000	€ 0	€ 49.000	€ 0	€ 101.000
Voetpaden	€ 5.000	€ 37.000	€ 1.000	€ 150.000	€ 1.000	€ 193.000
Parkeerstroken/	€ 1.000	€ 9.000	€ 0	€ 62.000	€ 8.000	€ 80.000
	€ 16.000	€ 275.000	€ 2.000	€ 676.000	€ 9.000	

Deze gemiddelde ambitie van een Hoog niveau in centra en boulevard en Basis niveau in hoofdwegen, groengebied en woongebied voor verharding, levert na sectoraal kiezen op:

- Rijbanen op een Basis niveau;
- Fietspaden en voetpaden op een Hoog niveau;
- Parkeerstroken/overig op een Basis niveau.

De tabel hieronder toont de financiële consequentie van deze keuze. Met deze keuze is een benodigd budget van € 1.031.000 noodzakelijk.

Rijbanen	Totaal Rijbanen: € 603.000 □					
Fietspaden	Totaal Fietspaden: € 119.000 □					
Voetpaden	Totaal Voetpaden: € 230.000 □					
Parkeerstroken/overig	Totaal Parkeerstroken/overig: € 79.000 □					
<b>Overzicht</b>	<b>Totaal generaal: € 1.031.000 –</b>					
	Centra	Hoofdwegen	Groengebied	Woongebied	Boulevard	
Rijbanen	€ 7.000	€ 180.000	€ 1.000	€ 415.000	€ 1.000	€ 603.000
Fietspaden	€ 2.000	€ 59.000	€ 0	€ 58.000	€ 0	€ 119.000
Voetpaden	€ 5.000	€ 44.000	€ 2.000	€ 179.000	€ 1.000	€ 230.000
Parkeerstroken/	€ 1.000	€ 9.000	€ 0	€ 62.000	€ 7.000	€ 79.000
	€ 15.000	€ 293.000	€ 2.000	€ 714.000	€ 8.000	

Het totaal benodigde budget voor dit scenario bedraagt nu € 2.500.000. Dit is € 600.000 meer dan nu in de begroting beschikbaar is.

## 4.6 Kort samengevat

In deze paragraaf wordt een korte samenvatting en vergelijking gegeven van de verschillende scenario's. Hierdoor wordt het gemakkelijker de verschillende scenario's te vergelijken en een keuze te maken.

	Scenario 1	Scenario 2	Scenario 3	Scenario 4	Huidig budget
Technisch					
Verharding	€ 701.000	€ 974.000	€ 974.000	€ 979.000	€ 560.000
Groen	€ 327.000	€ 303.000	€ 327.000	€ 445.000	€ 327.000
Meubilair	€ 333.000	€ 264.000	€ 333.000	€ 286.000	€ 332.000
Verzorging	€ 637.000	€ 612.000	€ 637.000	€ 698.000	€ 636.000
Totaal	€ 1.997.000	€ 2.153.000	€ 2.271.000	€ 2.408.000	€ 1.855.000

In de navolgende tabel zijn de effecten weergegeven voor de vier gekozen scenario's op een achttal aspecten.

		Scenario 1 Huidig budget	Scenario 2 Veilig en functioneel	Scenario 3 Huidige kwaliteit	Scenario 4 Keuze uit workshop
Kwaliteit wegen	technisch	--	+	0	+
	verzorgend	0	0	0	++
Kwaliteit groen	technisch	0	0	0	++
	verzorgend	0	0	0	++
Kwaliteit meubilair	technisch	0	0	0	+
	verzorgend	0	0	0	+
Risico aansprakelijkheid		0	0	0	+
Kosten		0	-	0	-
Kapitaalvernietiging		0	0	0	+
Afstemming kwaliteit op functie		0	0	0	+
Aansluiting op workshop		0	-	0	++
Aansluiting op wens gemeenteraad		0	-	0	++

0 = er verandert niets t.o.v. huidige situatie  
-/+ = scoort zowel negatief als positief  
- = scoort negatief  
+ = scoort positief  
-- = scoort zeer negatief  
++ = scoort zeer positief

### Omschrijving

Hieronder wordt als toelichting voor elke wegingsfactor gegeven:

- Kwaliteit wegen, groen en meubilair: wat is de kwaliteit (technisch en verzorgend) ten opzichte van de huidige kwaliteit?
- Risico aansprakelijkheid: hoe groot is de kans hierop? Hoe hoger het kwaliteitsniveau op technisch vlak, hoe kleiner de kans op aansprakelijkheid
- Kosten: bij de afwegingsfactor kosten gaat het om het verschil in jaarlijks budget dat nodig is voor het scenario en het huidig beschikbare budget.
- Kapitaalvernietiging: met kapitaalvernietiging wordt bedoeld of er kapitaal wordt vernietigd doordat het beheer niet voldoende is. De weg is eerder dan normaal aan vervanging toe doordat het onderhoudsniveau onvoldoende is geweest.
- Afstemming kwaliteit op functie: is het kwaliteitsniveau wel afgestemd op de functie? Het is bijvoorbeeld niet nodig het groen in het buitengebied intensief te onderhouden. Dit levert zelfs een ongewenst beeld op. Daarentegen is het bijvoorbeeld ook niet gewenst de verharding in het centrum op een te laag niveau te onderhouden. In het centrum komen veel mensen dus een wat intensiever niveau is hier passend.
- Aansluiting op workshop: sluit het scenario aan op de keuze die tijdens de workshop is gemaakt? Kortom, past het scenario bij de keuze die de bewoners en raadsleden tijdens de workshop hebben gemaakt?

## 5 Strategie en aanbevelingen voor de toekomst

Het kwaliteitsplan geeft inzicht in de huidige kwaliteit van de openbare ruimte van de gemeente Bloemendaal. Met het vaststellen van de ambities voor de openbare ruimte door de gemeenteraad wordt een goede basis gelegd voor het beheer ervan. Voor de wijze waarop het beheer inhoudelijk en procedureel kan worden vormgegeven wordt in dit hoofdstuk wordt een aantal aanbevelingen gedaan.

### 5.1 Strategie voor middellange en korte termijn

Dit kwaliteitsplan richt zich met name op de vragen: wat wil ik en wat spreek ik af? In dit kwaliteitsplan worden verschillende keuzemogelijkheden voorgesteld, waarbij het gevaar ontstaat om de weg kwijt te raken. Het is daarom goed om stapsgewijs na te denken over de te volgen richting. De te volgen richting moet in de voorstellen naar het bestuur worden ingevuld. Deze paragraaf geldt als leidraad voor die voorstellen.

De keuzes zijn:

1. Wat willen wij uiteindelijk?: 'over 5 tot 10 jaar willen we daar zijn'.  
Kies een scenario als ambitie voor de lange termijn.
2. Wat hebben we te willen?: 'de komende 1 á 2 jaar kunnen we dit besteden'.  
Kies het scenario passend bij de financiële ruimte voor de korte termijn.
3. Wat spreken we af?: 'hoe snel kan dat, wat heeft prioriteit, wegwerken achterstanden of verbeteren kwaliteitsniveaus'.
  - Achterstanden wegwerken t.a.v. de schouwresultaten;
  - Inhaalslagen.

Maak afspraken over het groeipad tussen de korte en lange termijn.

Met deze bestuurlijke opdracht kan de afdeling Gemeentewerken aan het werk:

4. Hoe bereik ik dat:
  - Tijd → Prioritering; welke aspecten brengen we als eerste op niveau.
  - Aandacht → Integrale en interactieve planvorming; kunnen we in het onderhoud verschillende aspecten combineren zodat het efficiënter gebeurt. Hierbij is betrekken van bewoners aan te raden zodat die ook hun inbreng hebben in wat zij belangrijk vinden dat aangepakt moet worden.
  - Geld → Voor sommige aspecten moet eerst een uitwerking plaatsvinden in een technisch beheerplan zodat precies in beeld wordt gebracht wat het op niveau brengen gaat kosten.

## 5.2 Aanbevelingen voor optimale openbare buitenruimte

### Primair beheerproces beheersen

Een beheerproces kent minimaal drie groepen van deelnemers die ieder naar eigen verantwoordelijkheid hun invloed uitoefenen. Het zijn de bestuurders (gemeenteraad of college van Burgemeester en Wethouders), de bewoners (wijkraden, bedrijfsverenigingen) en de beheerder (beleidsadviseurs, regievoerders, toezichthouders, uitvoerders).

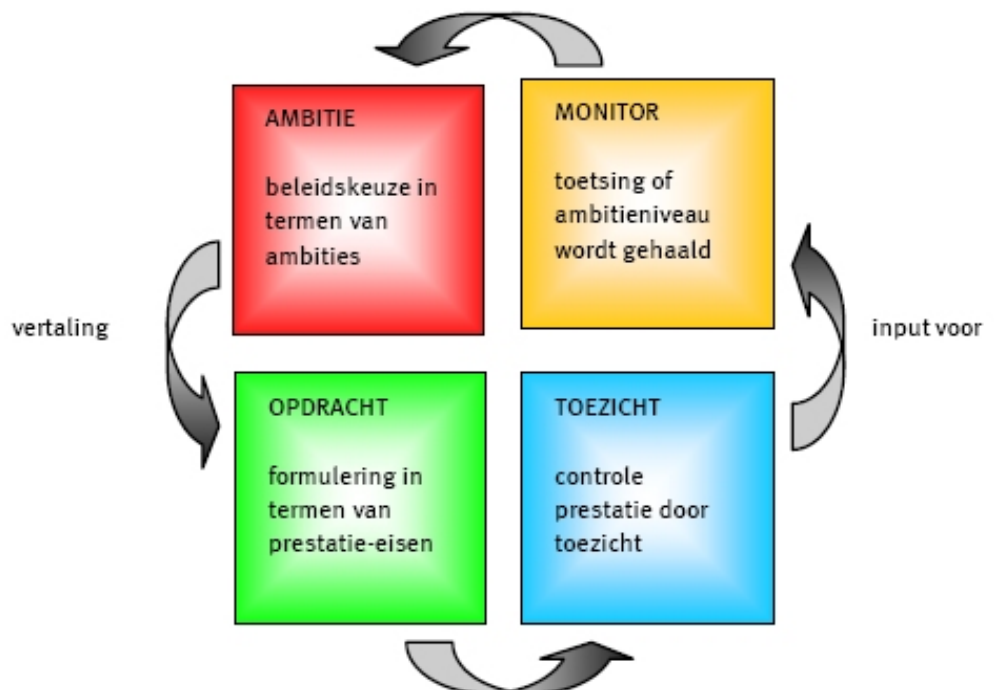
In het proces onderscheiden we vier onderdelen op twee niveaus;

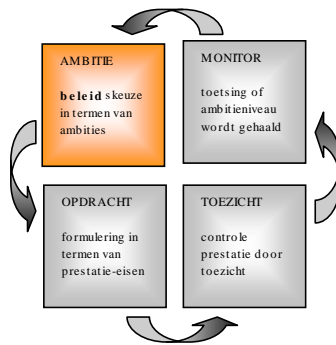
Het eerste niveau, ambitie en monitor, richt zich met name op het beleid van bestuur en bewoner. Op het tweede niveau, opdracht en toezicht, worden de globale termen van de ambitie vertaald naar concrete afspraken over de te leveren prestaties die de ambitie waar moeten maken. Dit niveau richt zich met name op het beleid van de beheerders.

De vier onderdelen zijn niet los van elkaar te zien. Ze gaan in elkaar over en vormen een cirkelgang met onderlinge beïnvloeding die leidt tot een beheersbaar proces.

Om in de gemeente Bloemendaal tot een optimalere openbare buitenruimte te komen doen wij aanbevelingen voor het beheerproces met behulp van de vier onderdelen.

Het onderdeel ambitie (rode blokje) heeft betrekking op dit kwaliteitsplan. De overige 3 onderdelen kunnen als aanvulling worden gezien bovenop dit kwaliteitsplan.

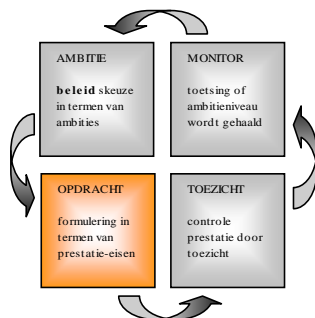




### Ambitie

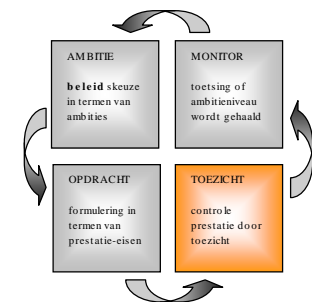
In het kwaliteitsplan staan de scenario's uitgewerkt. Op basis van de scenario's kan de raad een beleidskader vaststellen.

Als eerste zal een stap voorwaarts gezet moeten worden waarbij het kwaliteitsplan geïmplementeerd wordt. Dit betekent dat de strategie voor de korte en lange termijn vastgelegd moet worden. Zie paragraaf 5.1.



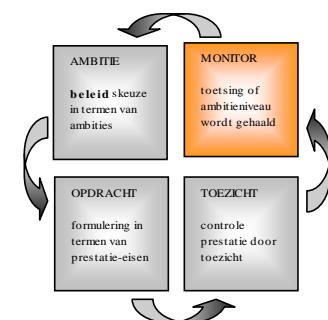
### Opdracht

Momenteel heeft de gemeente nog geen prestatiebestekken lopen voor het onderhoud van de openbare buitenruimte. Een goed voorstel is om op basis van innovatieve contracten het onderhoud op de markt te gaan zetten. Met een outputgericht bestek worden de disciplines onderhouden op een vooraf vastgestelde kwaliteit. De kwaliteit wordt omschreven met behulp van prestatie-eisen en een afbeelding in een prestatiebestek.



### Toezicht

Op prestatiebestekken dient toezicht gehouden te worden. Op nieuwe bestekken zal ook toezicht moeten worden gehouden om de kwaliteit te waarborgen en de aannemer op z'n verantwoordelijkheden te wijzen. Een integrale toezichthouder op de verschillende bestekken is een optie. De wijze van toezichthouden dient efficiënt en effectief te worden uitgevoerd.



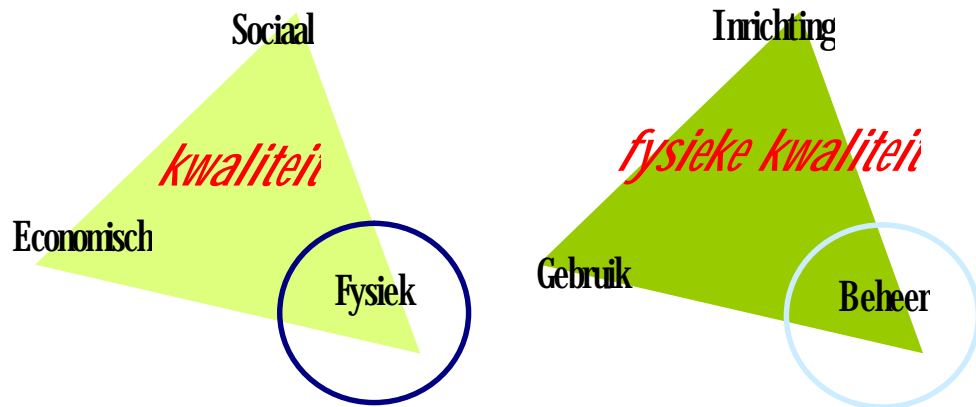
### Monitor

De laatste stap in het beheerproces, voordat de cirkel weer opnieuw gaat lopen, is de monitor. Bij monitoring gaat het er om dat de totaalindruk wordt opgenomen. Bij monitoring worden de resultaten van het toezicht naar de oorspronkelijke ambities omgezet. De werkprocessen kunnen op basis van deze resultaten worden aangepast en men kan verantwoording afleggen aan de bestuurder. De uitkomsten van een goed uitgevoerde monitoring worden teruggebracht naar de beleidsuitgangspunten en dienen tevens als basis voor de actualisering van meerjaren- of werkplannen. Deze stap biedt ook de mogelijkheid om de stand van zaken voor wat betreft de kwaliteit van de openbare ruimte te communiceren richting burgers.



### Kwaliteit breder oppakken

In de onderstaande figuur staat schematisch weergegeven hoe kwaliteit te definiëren is. In het kwaliteitsplan zijn kwaliteitsambities voorgesteld met betrekking tot beheer van de openbare ruimte. Maar er is meer dan beheer. Inrichting en gebruik spelen een zeer belangrijke rol binnen de totale fysieke kwaliteit.



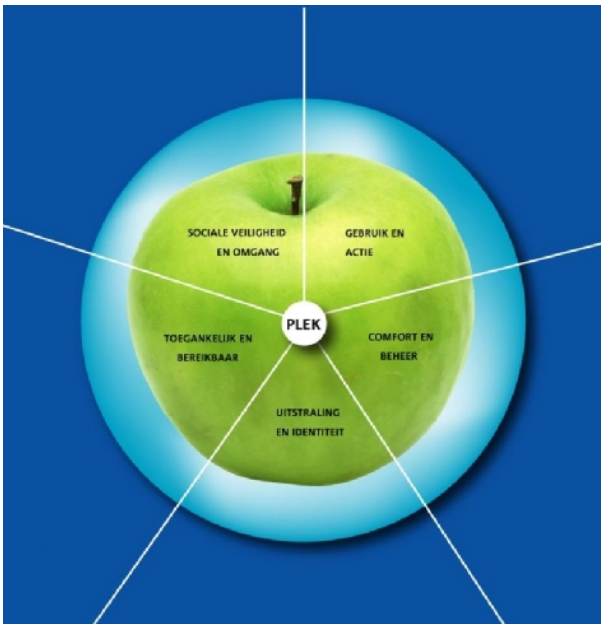
De kwaliteit van de openbare ruimte wordt niet alleen bepaald door de mate van beheer. Ook de inrichting en het gebruik spelen een belangrijke rol in de kwaliteit. Om het gebruik en de inrichting te onderzoeken en te optimaliseren zijn er nieuwe instrumenten nodig. Een belevingsscan is zo'n nieuw instrument. Bij een belevingsscan wordt er door de ogen van de gebruiker naar de openbare ruimte gekeken. Tijdens een workshop wordt onder andere aandacht geschonken aan:

1. gebruik en actie: is er iets te doen en te beleven;
2. comfort en beheer: is het schoon en heel, kan ik er zitten;
3. uitstraling en identiteit: is het mooi, aantrekkelijk en knus;
4. toegankelijk en bereikbaar: kunnen mensen er komen;
5. sociale veiligheid en omgang: voel ik me veilig, praten mensen met elkaar, is er overlast.

De Appel staat symbool voor een frisse, gezonde, levendige leefomgeving.

Als alle vijf de partjes terugkomen en in balans zijn, wordt de leefbaarheid van de plek door de bewoners als goed ervaren.

Dergelijke workshops verdienen de voorkeur om met zo'n breed mogelijk groep mensen te doen zoals: bewoners, verschillende afdelingen van de gemeente die verwantschap hebben met de openbare ruimte, waterschappen, recreatieschappen etc.



Een ander instrument voor een nog betere kwaliteit van de openbare ruimte is het opstellen van een handboek ontwerprichtlijnen. De ontwerprichtlijnen voor het inrichten van de openbare ruimte hebben het doel een kwalitatief goede openbare ruimte te realiseren, die geschikt is voor de gebruiksdoelen en die in stand kan worden gehouden. Daarom is het al in het stadium van planontwikkeling belangrijk te weten welke eisen vanuit beheer worden gesteld en deze in een handboek vast te leggen.

### Consequenties van het werken met BOR voor de organisatie

Het implementeren van het kwaliteitsplan heeft gevolgen voor de organisatie. Dit betekent in de eerste jaren dat er met het kwaliteitsplan gewerkt wordt een toename in werkdruk voor de beheerders. De voornaamste oorzaken hiervoor zijn:

- De huidige werkwijze waar nodig aanpassen op het meer planmatig aanpakken van het beheer. Deze aanpassing vraagt in het begin meer tijd omdat eerst de nieuwe werkwijze eigen gemaakt moet worden. Daarna kan het planmatig werken volgens het kwaliteitsplan efficiënter gebeuren. Te denken valt aan het opstellen van prestatiebestekken in plaats van traditionele RAW bestekken;
- Het structureel monitoren van de kwaliteit is een extra belasting van de organisatie. De jaarlijkse terugkoppeling van de behaalde kwaliteit richting het bestuur is een nieuwe taak;
- Het wegwerken van de achterstanden, na het kiezen van een scenario, vraagt extra inzet van de organisatie. De achterstanden moeten in bestekken worden uitgewerkt naast de reguliere opdrachten;
- Hogere beheerbudgetten als gevolg van een bepaald gekozen scenario hebben geen effect op de organisatie. Het hogere kwaliteitsniveau wordt vertaald in het bestaande bestek en de aannemer voert de opdracht uit conform afspraak. Deze werkwijze blijft gelijk aan de huidige werkwijze.

## Bijlage 1 : Workshop burgers en raad

Ruimte & Mobiliteit  
Monitorweg 29  
Postbus 10044  
1301 AA Almere-Stad  
T (036) 530 80 00  
F (036) 530 81 36  
[www.oranjewoud.nl](http://www.oranjewoud.nl)

nummer	01	project	Bloemendaal BO
datum	14-2-2008	projectnr.	171922
plaats	Overveen	onderwerp	Workshop 'kieze
opsteller	Ton Lesscher	vakgroep	Ruimtelijk Beheer
autorisator	Godfried Vis	paraaf	

### Workshopresultaten donderdagavond 14 februari 2008

aanwezig	namens	verzendl	afwezig
Volgens lijst:			Wethouder Heerze
Raadsleden	gemeente Bloemendaal		O. van Nispen tot Pannerden
Burgers	gemeente Bloemendaal		
Wethouder Wolf	gemeente Bloemendaal		
J. van Hooft	gemeente Bloemendaal		
G. Janus	gemeente Bloemendaal		
I. Storm	gemeente Bloemendaal		
W. Heeres	gemeente Bloemendaal		
G. Vis	Oranjewoud		
M. Buruma	Oranjewoud		
T. Lesscher	Oranjewoud		

### Opdracht 1; Kwaliteitskeuze

Tijdens de eerste opdracht is samen nagedacht en gediscussieerd over de gewenste kwaliteitsbeelden voor de openbare ruimte.

#### Wat is kwaliteit?

De kwaliteit van de openbare ruimte wordt bepaald door gebruik, inrichting en beheer. Elementen die door beheer worden beïnvloed zijn: weinig/veel vuil of onkruid, is het meubilair heel en is het groen leuk of saai? Kwaliteit heeft ook te maken met het verwachtingsbeeld: de ene bewoner stoort zich aan een beetje onkruid op verharding, de ander valt dat niet op. Er zijn verschillende ambitieniveaus te onderscheiden. De verwachting over het kwaliteitsniveau verschilt per plek. In het centrum is een hogere ambitie wenselijk dan in het buitengebied. In een woonstraat kan dat beeld er weer anders uitzien.

Zeer hoog:	Perfect onderhouden, als nieuw, niets op aan te merken, zeer schoon en netjes.
Hoog:	Goed onderhouden, incidenteel wat minder, vrijwel geheel schoon en netjes.
Basis:	Standaard, eenvoudig en degelijk, voldoende onderhouden, wel wat op aan te merken, redelijk netjes.
Laag:	Enige achterstanden in het (technische) onderhoud zichtbaar, onvoldoende, niet netjes, vuil.
Zeer laag:	Schade en grote achterstanden bij onderhoud, zeer onvoldoende, " "

Aan de hand van GBI/Ambitie hebben de bewoners en raadsleden geschoven met de door hen gewenste kwaliteitsbeelden. Welke kwaliteit wil men graag zien (of juist niet zien) in het betreffende structurelement. In de onderstaande tabellen is te zien welke keuzes de drie groepen hebben gemaakt.

### Werkgroep 1 (Godfried en Ingrid)

Werkgroep 1 heeft het groen in alle structurelementen gewenst op een Zeer hoog niveau. Er wordt voor groen geen onderscheid gemaakt in waar het aanwezig is. Alles moet dezelfde kwaliteit hebben. Een tweede consistente lijn zit in Centra. Binnen dit structurelement wordt geen onderscheid gemaakt in kwaliteitsverschillen over de elementen. In het Centrum dient alles hetzelfde kwaliteitsniveau te hebben en wel Zeer hoog, omdat het Centrum een publieksfunctie heeft. Binnen Hoofdwegen en Buitengebied mogen verharding en meubilair Basis zijn. In woongebieden dient Meubilair Hoog te zijn. Verzorging mag in Woonwijk Basis scoren, terwijl binnen Hoofdwegen en Buitengebied de verzorging Hoog dient te zijn. De schoonheidsgraad dient overal Hoog tot Zeer hoog te zijn, behalve woonwijken, dat mag Basis zijn.

<b>Verharding</b>	<b>Totaal Verharding: € 1.023.000</b> □						
<b>Groen</b>	<b>Totaal Groen: € 566.000</b> □						
<b>Meubilair</b>	<b>Totaal Meubilair: € 331.000</b> □						
<b>Verzorging</b>	<b>Totaal Verzorging: € 808.000</b> □						
<b>Overzicht</b>	<b>Totaal generaal: € 2.728.000</b> —						
	<b>Centra</b>	<b>Hoofdwegen</b>	<b>Groengebied</b>	<b>Woongebied</b>	<b>Buitengebied</b>	<b>Boulevard</b>	
<b>Verharding</b>	€ 20.000	€ 275.000	€ 3.000	€ 676.000	€ 40.000	€ 9.000	€ 1.023.000
<b>Groen</b>	€ 3.000	€ 129.000	€ 86.000	€ 277.000	€ 71.000	€ 0	€ 566.000
<b>Meubilair</b>	€ 9.000	€ 58.000	€ 34.000	€ 218.000	€ 9.000	€ 4.000	€ 331.000
<b>Verzorging</b>	€ 27.000	€ 146.000	€ 66.000	€ 468.000	€ 95.000	€ 6.000	€ 808.000
	€ 59.000	€ 608.000	€ 189.000	€ 1.639.000	€ 215.000	€ 19.000	

### Kosten

Bij deze kwaliteitskeuze hoort een jaarlijks budget voor het onderhoud van € 2.728.000. Dit is ruim € 800.000 meer dan op dit moment (begroting 2008) beschikbaar is. Met dit jaarlijkse bedrag kan de openbare ruimte op dit kwaliteitsniveau onderhouden worden. Werkgroep 1 kiest hiervoor dan gemiddeld Hoog.

<b>Rijbanen</b>	<b>Totaal Rijbanen: € 607.000</b> □						
<b>Fietspaden</b>	<b>Totaal Fietspaden: € 111.000</b> □						
<b>Voetpaden</b>	<b>Totaal Voetpaden: € 224.000</b> □						
<b>Parkeerstroken/overig</b>	<b>Totaal Parkeerstroken/overig: € 79.000</b> □						
<b>Overzicht</b>	<b>Totaal generaal: € 1.021.000</b> —						
	<b>Centra</b>	<b>Hoofdwegen</b>	<b>Groengebied</b>	<b>Woongebied</b>	<b>Boulevard</b>		
<b>Rijbanen</b>	€ 11.000	€ 180.000	€ 1.000	€ 415.000	€ 1.000		€ 607.000
<b>Fietspaden</b>	€ 2.000	€ 59.000	€ 0	€ 49.000	€ 0		€ 111.000
<b>Voetpaden</b>	€ 6.000	€ 37.000	€ 2.000	€ 179.000	€ 1.000		€ 224.000
<b>Parkeerstroken/</b>	€ 2.000	€ 9.000	€ 0	€ 62.000	€ 7.000		€ 79.000
	€ 20.000	€ 285.000	€ 2.000	€ 705.000	€ 8.000		

Specifiek kiezen op Rijbanen, Fietspaden en Voetpaden levert gemiddeld een iets lager bedrag op dan bij een gemiddelde keuze voor verharding. Respectievelijk € 1.021.000 tegen € 1.023.000. De voetpaden moeten gemiddeld Hoog zijn, terwijl de hoeveelheden gering zijn ten opzichte van rijbanen en fietspaden.

## Werkgroep 2 (Ton en Wim)

Werkgroep 2 zet een consistente lijn in op Verharding. In de verharding binnen de structurelementen dient geen onderscheid te worden gemaakt. Bij de overige structurelementen mag dit wel. Het niveau Hoog wordt gescoord binnen Centra en Boulevard. Dit vanwege de publieksfunctie. Groen, Meubilair en Verzorging bepalen dan de extra kwaliteit, dus de keuze voor een Hoog niveau. In Hoofdwegen, Groengebied, Woongebied en Buitengebied worden alle elementen op een Basisniveau gewenst. Onderscheid hiertussen is niet gewenst. Iemand in het buitengebied kun je niet tekort doen, of een overschot geven op het beheer ten opzichte van mensen in woonwijken bijvoorbeeld.

Verharding	Totaal Verharding: € 1.014.000						
Groen	Totaal Groen: € 345.000						
Meubilair	Totaal Meubilair: € 275.000						
Verzorging	Totaal Verzorging: € 680.000						
Overzicht	Totaal generaal: € 2.315.000						
	Centra	Hoofdwegen	Groengebied	Woongebied	Buitengebied	Boulevard	
Verharding	€ 13.000	€ 275.000	€ 2.000	€ 676.000	€ 40.000	€ 8.000	€ 1.014.000
Groen	€ 3.000	€ 81.000	€ 53.000	€ 167.000	€ 41.000	€ 0	€ 345.000
Meubilair	€ 7.000	€ 58.000	€ 31.000	€ 167.000	€ 9.000	€ 4.000	€ 275.000
Verzorging	€ 12.000	€ 92.000	€ 41.000	€ 468.000	€ 62.000	€ 6.000	€ 680.000
	€ 35.000	€ 506.000	€ 127.000	€ 1.478.000	€ 152.000	€ 17.000	

## Kosten

Bij deze kwaliteitskeuze hoort een jaarlijks budget voor het onderhoud van € 2.315.000. Dit is ruim € 400.000 meer dan op dit moment beschikbaar is. Met dit jaarlijkse bedrag kan de openbare ruimte op dit kwaliteitsniveau onderhouden worden. Werkgroep 2 kiest hiervoor dan gemiddeld een Basisniveau.

Rijbanen	Totaal Rijbanen: € 603.000						
Fietspaden	Totaal Fietspaden: € 110.000						
Voetpaden	Totaal Voetpaden: € 222.000						
Parkeerstroken/overig	Totaal Parkeerstroken/overig: € 79.000						
Overzicht	Totaal generaal: € 1.015.000						
	Centra	Hoofdwegen	Groengebied	Woongebied	Boulevard		
Rijbanen	€ 7.000	€ 180.000	€ 1.000	€ 415.000	€ 1.000		€ 603.000
Fietspaden	€ 1.000	€ 59.000	€ 0	€ 49.000	€ 0		€ 110.000
Voetpaden	€ 5.000	€ 37.000	€ 1.000	€ 179.000	€ 0		€ 222.000
Parkeerstroken/	€ 1.000	€ 9.000	€ 0	€ 62.000	€ 7.000		€ 79.000
	€ 14.000	€ 285.000	€ 2.000	€ 705.000	€ 8.000		

Specifiek kiezen op Rijbanen, Fietspaden en Voetpaden levert gemiddeld een iets hoger bedrag op dan bij een gemiddelde keuze voor verharding. Respectievelijk € 1.015.000 tegen € 1.014.000. De voetpaden moeten gemiddeld een hoger niveau hebben. Voornamelijk in Centra en Woongebied.

### Werkgroep 3 (Melle en Guus)

Werkgroep 3 zet in op een consistente lijn bij Groen. Alle Groen mag een Basis zijn. Het Groen is in de ogen van werkgroep 3 op het ogenblik prima, waardoor de keuze voor Basis wordt gemaakt. De overige elementen mogen ten opzichte van huidig wel een hoger niveau hebben, vandaar de keuze voor Hoog. Alleen verharding in Buitengebied kiest de werkgroep net wat anders, namelijk een Basisniveau. Binnen de structurelementen wordt geen onderscheid gemaakt. Als Centra een niveau Hoog krijgt, dan ook in de Woonwijken.

<b>Verharding</b>	<b>Totaal Verharding: € 1.251.000</b> <input type="checkbox"/>						
<b>Groen</b>	<b>Totaal Groen: € 345.000</b> <input type="checkbox"/>						
<b>Meubilair</b>	<b>Totaal Meubilair: € 349.000</b> <input type="checkbox"/>						
<b>Verzorging</b>	<b>Totaal Verzorging: € 1.074.000</b> <input type="checkbox"/>						
<b>Overzicht</b>	<b>Totaal generaal: € 3.019.000</b> <input type="checkbox"/>						
	<b>Centra</b>	<b>Hoofdwegen</b>	<b>Groengebied</b>	<b>Woongebied</b>	<b>Buitengebied</b>	<b>Boulevard</b>	
<b>Verharding</b>	€ 16.000	€ 355.000	€ 3.000	€ 829.000	€ 40.000	€ 9.000	€ 1.251.000
<b>Groen</b>	€ 2.000	€ 81.000	€ 53.000	€ 167.000	€ 41.000	€ 0	€ 345.000
<b>Meubilair</b>	€ 7.000	€ 74.000	€ 34.000	€ 218.000	€ 12.000	€ 4.000	€ 349.000
<b>Verzorging</b>	€ 12.000	€ 146.000	€ 66.000	€ 750.000	€ 95.000	€ 6.000	€ 1.074.000
	€ 37.000	€ 656.000	€ 156.000	€ 1.963.000	€ 188.000	€ 19.000	

### Kosten

Bij deze kwaliteitskeuze hoort een jaarlijks budget voor het onderhoud van € 3.019.000. Dit is ruim € 1.100.000 meer dan op dit moment beschikbaar is. Met dit jaarlijkse bedrag kan de openbare ruimte op dit kwaliteitsniveau onderhouden worden. Werkgroep 3 kiest hiervoor dan gemiddeld een Hoog niveau.

<b>Rijbanen</b>	<b>Totaal Rijbanen: € 603.000</b> <input type="checkbox"/>					
<b>Fietspaden</b>	<b>Totaal Fietspaden: € 119.000</b> <input type="checkbox"/>					
<b>Voetpaden</b>	<b>Totaal Voetpaden: € 230.000</b> <input type="checkbox"/>					
<b>Parkeerstroken/overig</b>	<b>Totaal Parkeerstroken/overig: € 79.000</b> <input type="checkbox"/>					
<b>Overzicht</b>	<b>Totaal generaal: € 1.031.000</b> <input type="checkbox"/>					
	<b>Centra</b>	<b>Hoofdwegen</b>	<b>Groengebied</b>	<b>Woongebied</b>	<b>Boulevard</b>	
<b>Rijbanen</b>	€ 7.000	€ 180.000	€ 1.000	€ 415.000	€ 1.000	€ 603.000
<b>Fietspaden</b>	€ 2.000	€ 59.000	€ 0	€ 58.000	€ 0	€ 119.000
<b>Voetpaden</b>	€ 5.000	€ 44.000	€ 2.000	€ 179.000	€ 1.000	€ 230.000
<b>Parkeerstroken/</b>	€ 1.000	€ 9.000	€ 0	€ 62.000	€ 7.000	€ 79.000
	€ 15.000	€ 293.000	€ 2.000	€ 714.000	€ 8.000	

Specifiek kiezen voor Rijbanen, Fietspaden en Voetpaden levert gemiddeld een lager bedrag op dan bij een gemiddelde keuze voor verharding. Respectievelijk € 1.031.000 tegen € 1.251.000. Fietspaden én Voetpaden dienen beide van een Hoog niveau te zijn, met een consistente lijn over de structurelementen.

## Conclusie

- Werkgroep 1 kiest alle elementen in Centra Zeer hoog en voor het groen voor alle structurelementen ook Zeer hoog. Verder worden verschillende niveaus gekozen verdeeld over de structurelementen. Behalve voor Groen. Hiervoor wordt dezelfde keuze gemaakt binnen alle structurelementen. Gemiddeld kiest werkgroep 1 een Hoog niveau.
- Werkgroep 2 kiest in Centrum gemiddeld een Hoog niveau en over de overige structurelementen worden verschillende niveaus gekozen welke bijna allemaal Basis zijn. Hierdoor wordt gemiddeld een Basisniveau gekozen. Voor verharding kiest werkgroep 2 wel één niveau voor alle structurelementen.
- Werkgroep 3 kiest voor Groen een Basisniveau binnen alle structurelementen. Binnen Centra wordt gemiddeld Hoog gescoord. Verder wordt voor elk element één kwaliteitskeuze gemaakt, welke geldt voor alle structurelementen. Gemiddeld kiest werkgroep 3 voor een Hoog niveau.

## Opdracht 2; Wat hebben we er voor over?

In de tweede en laatste opdracht vond een confrontatie plaats met de beheerkosten die voortvloeien uit de gekozen ambitie. Deze waren voor elke groep hoger dan het huidige beschikbare budget, uiteenlopend van ruim € 400.000 tot € 1.100.000.

De groepen hebben zich plenair bezig gehouden met de volgende vragen:

- Wat is belangrijk?
- Wat is minder belangrijk?
- Is er een minimale kwaliteit te benoemen?

Men gaf plenair de volgende mogelijkheden aan voor aanpassing van de ambities:

- Waar de grootste financiële gevolgen aanwezig zijn kijken om andere kwaliteitskeuzes te maken.
- Vooral binnen Woonwijken kan eventueel 'lager' gekozen worden. Verharding moet gemiddeld overal wel op een Basisniveau worden gezet.
- Overige elementen op een 'lager' niveau wordt eigenlijk niet geaccepteerd.
- Groen is en blijft zeer belangrijk. Om die reden wonen mensen in Bloemendaal.
- OZB verhogen of zelfwerkzaamheid zijn punten die in de workshop genoemd werden, want over inboeten op kwaliteit zijn de aanwezigen niet zo te spreken. De OZB moet niet zomaar omhoog, vooral kijken eerst kijken naar de hele begroting wat daarin mogelijk is wordt voorgesteld.
- Doorgaande wegen zijn een visitekaartje en moeten daarom ook een 'hoge' kwaliteit hebben.
- Rijbanen een Basisniveau en fietspaden en voetpaden een Hoog niveau.

Dus binnen verhardingen en woonwijken zou een verlaging van kwaliteit overwogen kunnen worden. De groepen 1+3 hebben over het algemeen een hoog ambitieniveau voor ogen. Groep 2 kiest gemiddeld voor een Basis waardoor de benodigde budgetten in vergelijking met benodigd budget voor huidige instandhouding zelfs een ton lager is. Hoe de verdeling over de structurelementen wordt gedaan verschilt per groep. Groep 2 kiest consistent voor verhardingen en groep 3 kiest consistent voor alle elementen. Over het algemeen is over de benodigde budgetten geen discussie geweest. De samenstelling van de groepen was niet dezelfde als in de workshop van 27 juni 2007. Toch waren de eindconclusies van toen nu ook duidelijk herkenbaar en dus toepasbaar. Conclusies als moeilijk voor minder kunnen kiezen, als het moet dan kwaliteitsvermindering in woonwijken en de keuze om fietspaden en voetpaden op een hoger kwaliteitsniveau te hebben dan rijbanen werd ook nu duidelijk aangegeven. De kwaliteitsdiscussie was zeer interactief en toch ook als moeilijk ervaren.

## Bijlage 2 : Structuurelementenkaart



